

Geachte leden van de raad,

Op **14 juni 2016** staat de wijziging van de gemeenschappelijke regeling voor het Werkplein Drentse Aa (WPDA) geagendeerd. Het Werkplein zal hierdoor bevoegd worden tot uitvoering van onder meer de Participatiewet voor de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo. Deze herziening is een belangrijke herijking van de gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling is op dit moment een intergemeentelijke sociale dienst in het kader van met name de voormalige Wet werk en bijstand is. De gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde collegeregeling. Dit is een gemeenschappelijke regeling waarbij alleen de uitvoerende bevoegdheden van het college van burgemeester en wethouders aan het bestuur van het samenwerkingsverband worden overgedragen. De raden dragen geen bevoegdheden over aan het bestuur van het samenwerkingsverband en behouden hun bevoegdheden in het kader van de Participatiewet dus volledig.

Voordat de colleges van burgemeester en wethouders van de drie gemeenten kunnen besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo, moet de drie gemeenteraden toestemming verlenen ex artikel 1 lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze toestemming kunnen zij alleen onthouden als de conceptwijziging in strijd is met het recht of het algemeen belang. Vooral die laatste toetsingsgrond geeft de gemeenteraad enige ruimte. Met deze brief willen de drie rekenkamercommissies de gemeenteraden ondersteunen bij de discussie over het al dan niet verlenen van deze toestemming. In bijlage 1 treft u de samenvatting van deze brief aan.

Deze brief borduurt verder op 8 lessen uit de handreiking *Grip op regionale samenwerking* van de Vereniging van Griffiers, in welk kader u eerder ook workshops aangeboden heeft gekregen. Ten behoeve van deze brief is het dossier bestudeerd dat de raad tot nu toe tot zijn beschikking heeft. Hierbij is het dossier bestudeerd van de gemeente Assen. Voor de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo betreft dit nagenoeg dezelfde stukken. Het kan zijn dat er marginale verschillen zijn. Het overzicht met bestudeerde stukken treft u aan in bijlage 2. Daarnaast is er op 30 mei 2016 een werksessie gehouden voor de gemeenschappelijke Raadswerkgroep Gemeenschappelijke regelingen (hierna gemeenschappelijke Raadswerkgroep) van de gemeente Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo. De input die uit de werksessie is verkregen is tezamen met de informatie uit het raadsdossier getoetst aan de eerder genoemde 8 lessen. Voor het uitvoeren van dit onderzoek is externe ondersteuning geleverd door PROOF adviseurs (Laura Huntjens, Rob de Greef en Jan Willem Botter).

In deze brief passeert elk van de 8 lessen de revue. Voor elke les is een uitsplitsing gemaakt van vragen die de raad zichzelf of het college daarbij kan stellen. Bij elke les is daartoe in een tabel opgenomen in hoeverre in het dossier inzichtelijk is gemaakt of die les aan de orde is geweest. In de bijlage 3 treft u dezelfde tabel aan, aangevuld, voor uw inzicht, met de vindplaats van de informatie. Voor zover het gebruik van kruisjes/vinkjes onbedoeld de suggestie kan wekken dat iets fout of goed is gedaan, wordt hierbij benadrukt dat de aanwezigheid van een kruisje of een vinkje slechts een constatering betreft ten aanzien van de vraag of inzichtelijk is geworden dat het betreffende aandachtspunt aan de orde is geweest. Ten slotte wordt nog opgemerkt dat bepaalde vragen/aandachtspunten een aangelegenheid van de raden zelf zijn, als gevolg waarvan deze informatie sowieso niet in de documentatie van het college kan zijn opgenomen.

Les 1: Werk alleen samen als dat noodzakelijk is voor betere oplossingen (effectiever, efficiënter, meer gedragen) voor de burgers.

De vraag die de raad zich moet stellen is of de samenwerking in zijn herziene vorm bijdraagt aan betere oplossingen voor de inwoners van de eigen gemeente. Samenwerking is immers geen doel op zich. Wat is de meerwaarde die voor de inwoners bereikt kan worden? In de handreiking passeren meerdere veelvoorkomende redenen voor samenwerking de revue. In onderstaande tabel; wordt aangegeven of deze ook in het geval van de WPDA aan de orde zijn, gelet op de beschikbare stukken.

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Zijn potentiële kosten publieke taken niet op te brengen door één afzonderlijke gemeente?	✓
Is voor zeer gespecialiseerde taken te weinig kennis in huis?	✗
Overschrijden de effecten van het overheidshandelen de gemeentegrenzen?	✓
Is het mogelijk om door samenwerking een betere en goedkopere taakuitvoering te realiseren?	✓
Wordt het door de samenwerking mogelijk om als sterkere actor op te treden? (bijv. richting landelijke politiek of private aanbieders van voorzieningen)	✓

Kort samengevat worden als redenen voor samenwerking genoemd de gemeentegrens overstijgende problematiek, de gezamenlijke kracht richting derden en een besparing op de kosten. Het is aan de raad te beoordelen of deze redenen als voldoende worden ervaren om tot samenwerking over te gaan en de uitvoering van de Participatiewet daarmee enigszins op afstand te zetten.

Les 2: Vul de rol van de raad in op een manier die past bij het soort samenwerking

De raad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Daarmee komt, door de raden gezamenlijk, de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de WPDA tot stand. De vraag is hoe de raad zijn rol kan en moet pakken bij dit type uitvoeringssamenwerking.

Bij deze wijziging van de gemeenschappelijke regeling zou de raad zich er vooral op moeten richten hoe hij in de samenwerking wil zitten. Voor zover de rekenkamercommissie het heeft kunnen inzien op basis van de beschikbare documentatie zijn deze vragen nog niet aan de orde geweest. Tijdens de werksessie met afgevaardigden van de gemeenschappelijke Raadswerkgroep is gebleken dat ten aanzien van het eerste en het derde punt weliswaar niets in de documentatie terug te vinden is, maar dat de raad zich wel degelijk heeft bezig gehouden met de daarbij horende vragen en aandachtspunten. Het betreft de volgende vragen die de raad zichzelf en het college kan stellen:

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Waarom wil de gemeente samenwerken en welke bevoegdheden moeten dan overgedragen worden? Waarom is er voor gekozen uitsluitend op uitvoering samen te werken en de kaderstelling en het beleid bij de gemeente te laten?	✓
In welke mate is er eensgezindheid bij de (potentiële) stakeholders? Zijn de	✗

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
andere colleges en raden het ook eens met de gekozen uitgangspunten?	
In welke mate heeft de raad vertrouwen in het gekozen proces? Zijn de eerder gemaakte afspraken nagekomen? Geeft dat vertrouwen voor de betrokkenheid bij de latere samenwerking?	✓
Welke coalitie is binnen de eigen raad minimaal noodzakelijk en wie moeten worden overtuigd om de benodigde coalitie (verder) uit te bouwen?	✗
Welke coalitie is buiten de raad (stakeholders en raden van andere partijen) minimaal noodzakelijk en wie moeten overtuigd worden om de benodigde coalitie (verder) uit te bouwen?	✗

Kort samengevat lijkt de raad zich op voorhand met name gericht te hebben op het gemeentelijke en intergemeentelijke belang van de samenwerking en de ervaringen daarmee in het verleden. Door de eigen raadsstandpunten te analyseren en af te zetten tegen de raadsstandpunten van de deelnemende gemeenten – alsook de standpunten van de deelnemende colleges en stakeholders – kan meer zicht worden verkregen op de rol die de raad heeft in de uitvoeringssamenwerking en op welke wijze de raad kan handelen.

Les 3: Maak met het college op voorhand concrete afspraken over hoe het proces gaat lopen. Verwerk daarin afspraken over indicatoren voor beoordeling, over informatievoorziening en over momenten waarop de raad zijn invloed heeft.

Deze les richt zich vooral op het proces dat inmiddels doorlopen is. Dit proces moet zo worden ingericht dat de raad reële invloed heeft. Voorkomen moet worden dat de raad slechts aan het begin de intentie tot samenwerking mag ondersteunen en aan het eind bijna gedwongen wordt om in te stemmen met een model dat al uit onderhandeld is. De raad moet daarbij zelf ook kaders stellen en afstemming zoeken met andere betrokken partijen om draagvlak voor de eigen (eventueel afwijkende) standpunten te krijgen. Anders worden andere gemeenten mogelijk gedwongen hun besluitvorming over te doen. In onderstaande tabel wordt aangegeven of dit thema ook reeds in het geval van de WPDA aan de orde is geweest, gelet op de beschikbare stukken:

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Is de raad expliciet welke incidentele en structurele informatie hij verlangt en hoe hij deze gepresenteerd wil krijgen?	✓
Welke sentimenten leven er binnen de bevolking (doelgroep samenwerking)?	✗
Heeft de raad er zicht op of één of meer stakeholders geen samenwerking willen?	✗
Zijn er op voorhand afspraken gemaakt over de betrokkenheid van de raad?	✓

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Zijn voorwaarden voor toe- en uittreding expliciet geregeld?	✓
Is er sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling binnen de samenwerking?	✓
Is het mogelijk op een later moment op de samenwerking terug te komen?	✓
Is de mogelijkheid van samenwerking voldoende afgezet tegen andere uitvoeringsmogelijkheden (zelf doen, uitbesteding) of tegen andere samenwerkingsvormen?	✗
Is er reële planvorming over de inhoud van de samenwerking en hoe dit wordt geïmplementeerd? Is er een duidelijke businesscase?	✓
Zijn er afspraken met het college over hoeveel tijd en ruimte de raad krijgt om op verschillende momenten invloed uit te oefenen? Zijn deze momenten formeel vastgelegd door het college en worden deze gecommuniceerd?	✓

Kort samengevat blijkt uit de beschikbare documenten dat de raad zich op voorhand in ruime mate heeft laten informeren ten aanzien van het proces. Daarmee is ook de mogelijkheid gecreëerd reële invloed uit te kunnen oefenen. Het is aan de raad om te beoordelen in hoeverre het resultaat beantwoordt aan wat de raad ten aanzien van de WPDA voor ogen staat.

Les 4: Houd de samenwerking goed. Wees daarom open over de inhoud én over de sentimenten die achter uw opvattingen schuil gaan.

Aan de hand van de overgelegde stukken is het voor de rekenkamercommissie niet duidelijk of de raad (reeds) heeft stilgestaan bij deze vragen. Het betreft de volgende vragen:

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Heeft de raad zo expliciet mogelijk een visie neergelegd waarom de samenwerking nodig is en over de voorwaarden waarbinnen deze tot stand mag komen?	✗
Is inzichtelijk welke sentimenten er spelen binnen de lokale politiek of de politieke sentimenten in de andere raden over de samenwerking?	✗

Uit de werksessie volgt dat de gemeenschappelijke Raadswerkgroep na oprichting zich heeft bezig gehouden met de wijze waarop zij als werkgroep de samenwerking vorm gaan geven. Het dossier WPDA is nog niet aan de orde geweest. Ook is niet gesproken over de sentimenten die er leven binnen de samenwerkende raden. Wel ziet de gemeenschappelijke Raadswerkgroep dat zij een signalerende rol richting de eigen achterban kan hebben, omdat zij als werkgroep een procedurele/signalerende rol hebben en buiten de politieke discussie willen blijven. Deze signalerende rol kan in samenhang met les 6 bijdragen aan een goede verstandhouding binnen de samenwerking.

Les 5: Wees zeer alert op de bevoegdheden die overgaan én op de invloed die het gemeentebestuur houdt binnen de samenwerking.

De raad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Daarmee komt, door de raden gezamenlijk, de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de WPDA tot stand. De vraag is hoe de raad zijn rol moet pakken bij dit type uitvoeringssamenwerking.

De raad is in elk geval nog volledig verantwoordelijk voor de kaderstelling op hoofdlijnen (de gemeentelijke verordenende bevoegdheid) en kan het college politieke suggesties meegeven voor de nadere invulling van deze hoofdlijnen. Het college van burgemeester en wethouders behoudt immers altijd het recht om beleidsregels te geven over de door de WPDA uit te voeren taken. Daarmee kan het college, eventueel na politiek aandringen van de raad, de beleidsvrijheid van de uitvoeringsorganisatie verregaand beperken. Alleen moet daarbij wel beseft worden dat het verregaand beperken van de beleidsruimte van de uitvoeringsorganisatie (waar immers de kennis over de uit te voeren taken zit) kan leiden tot minder efficiënte uitvoering, zeker wanneer iedere gemeente volstrekt ander beleid gaat voeren. Enige vorm van harmonisatie lijkt noodzakelijk om tot efficiencyvoordeel te komen, en het is aan het college, onder controle van de raad, om een afweging te maken tussen beleidsruimte en efficiency.

De controlerende taak van de raad is wel wat beperkter bij uitvoeringssamenwerking. De controle richt zich immers op het college van burgemeester en wethouders en dat college is niet langer zelf verantwoordelijk voor de uitvoering. Het college kan alleen gecontroleerd worden op hetgeen het zelf heeft kunnen bewerkstelligen via de instrumenten die hem nog ter beschikking staan. Zo legt het collegelid dat zitting neemt in het algemeen bestuur uitsluitend verantwoording af over hetgeen het lid zelf heeft gedaan in het algemeen bestuur, niet over het handelen van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur en zijn leden zijn überhaupt geen verantwoording schuldig aan de raden of colleges, maar slechts aan het algemeen bestuur. De raad komt dus meer op afstand te staan. De vragen/aandachtspunten die hierbij horen zijn:

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Is al bekend welke (rechts)vorm de samenwerking gaat krijgen?	✓
Op welke manier krijgt de raad zijn info? regulier, intentieverklaring, strategische verkenning, richtinggevend besluit, definitief besluit, implementatieplan, concepten voor juridische documenten?	✓

Kort samengevat kunnen de raden aan de hand van de stukken voldoende inzicht hebben op de vragen/aandachtspunten die bij deze les van belang zijn. De raden dienen zichzelf nog de vraag te stellen in hoeverre de beschikbare informatie overeenkomt met het beeld van en de wens die de raad heeft ten aanzien van dit type uitvoeringssamenwerking.

Les 6: Zoek uw collega's in andere raden op. Verlengd lokaal bestuur vergt verlengde democratische controle.

Deze les richt zich met name op de afstemming tussen de verschillende deelnemende gemeenten. De verschillende raden die betrokken zijn bij deelnemingen hebben de mogelijkheid om af stemmen hoe zij tegen de samenwerking aankijken en op welke wijze en in welke mate zij invloed kunnen en willen uitoefenen op de (aansturende) colleges. Gezamenlijk optreden zorgt ervoor dat bijvoorbeeld praktische zaken als agendapunten gelijktijdig behandeld kunnen worden in de verschillende deelnemende gemeenten.

Daarnaast kan worden voorkomen dat lokale belangen het gemeenschappelijke belang in een samenwerking doorkruisen. Coalitievorming vergroot de mate van invloed die kan worden uitgeoefend. Dit geldt voor de verschillende fasen – van planvorming en voornemen tot totstandkoming en uitvoering – die een samenwerking doorloopt. Hieronder wordt weergegeven of aan de hand van de stukken valt op te maken of in het geval van de WPDA sprake is geweest van afstemming tussen de verschillende raden.

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Zijn er gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd voor raden van de verschillende deelnemende gemeenten?	✓
Is er een gezamenlijke werkgroep betrokken geweest bij het proces van totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling?	✗
Zijn er (nieuwe) coalities gevormd tussen raden om samen invloed uit te kunnen oefenen?	✗

Zoals de rekenkamercommissie heeft gezien, zal de gemeenschappelijke Raadswerkgroep de stroomlijning van het proces binnen de drie deelnemende gemeenten ten aanzien van de WPDA verzorgen. Het lijkt er aan de hand van de beschikbare stukken op dat de gezamenlijkheid is gezocht en gevonden, maar dat de oriënterende fase tot aan de totstandkoming hierbij niet (volledig) benut is. Het is verder aan de raad om te beoordelen of, en zo ja in hoeverre, het (nog) noodzakelijk is om coalities te vormen om invloed te hebben of te houden. Een les voor toekomstige samenwerking kan zijn om de contacten in de gemeenschappelijke Raadswerkgroep vroegtijdig te leggen om zo te polsen welke gevoelens er in de verschillende raden leven (zie ook les 4).

Les 7: Zorg voor expertise binnen de raad over wat de samenwerking is en over hoe de samenwerking werkt. Laat u daarbij ondersteunen door de griffier.

De raad is – met de instelling van de gemeenschappelijke Raadswerkgroep– gestart met het verkrijgen van gezamenlijke expertise ten aanzien van samenwerking. Deze kennis moet ook geborgd worden binnen de eigen raad. De griffier speelt daarbij een belangrijke ondersteunende rol. Blijf als raad investeren in de gemeenschappelijke Raadswerkgroep en de lijnen tussen de gemeenschappelijke Raadswerkgroep en de raadscommissies en plenaire raad. Op die manier kan de gemeenschappelijke Raadswerkgroep optimaal benut worden, en kan kennis geborgd worden. Vooralsnog is uit het onderzoek niet naar voren gekomen dat de raad voor ogen heeft op welke wijze de hem ter beschikking staande instrumenten worden ingezet ten aanzien van WPDA.

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Heeft de raad inzichtelijk op welke wijze hij gaat sturen door inzet van de hem ter beschikking staande instrumenten?	✗

Kort samengevat heeft de raad een goede start gemaakt. Het is nu aan de raad om verdere invulling te geven aan de borging van kennis van samenwerkingsverbanden en de toepassing van die kennis vorm te geven richting de WPDA en andere (toekomstige) samenwerkingsverbanden.

Les 8: Laat uw samenwerkingsverbanden regelmatig evalueren en bekijk of continuering noodzakelijk is.

Uit het onderzoek blijkt dat ten aanzien van het WPDA een (concept) prestatieovereenkomst is opgesteld. Daarmee heeft de raad zich laten informeren over de frequentie waarmee, de wijze waarop, en de criteria waaraan de beoordeling van het WPDA plaats zal vinden. Uit de overlegde informatie valt niet te achterhalen of deze voorgenomen evaluatie overeenkomt met hetgeen de raad zélf als wenselijk voor ogen staat. Het is dan ook noodzakelijk dat de raad zo concreet mogelijk probeert te formuleren wat hij bij een evaluatie onderzocht wil hebben en waar de samenwerking dan op getoetst moet worden. Pas dan heeft een evaluatie ook vanuit het oogpunt van de raad echt zin.

Vragen/Aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt
Heeft de raad ideeën over de wijze waarop het samenwerkingsproces geëvalueerd gaat worden?	✓
Welke tijdsspanne wordt hiertoe aangehouden?	✓
Welke criteria zijn voor de beoordeling van cruciaal belang?	✓

Kort samengevat heeft de raad nog te beoordelen in hoeverre de inzichtelijk gemaakte vragen/aandachtspunten overeenkomen met hetgeen de raad zelf als wenselijke evaluatie voor ogen staat en in hoeverre nog bijsturing op dit onderdeel noodzakelijk is.

Bijlage 1: Samenvatting

Deze raadsbrief is tot stand gekomen door het dossier van WPDA te toetsen aan de 8 lessen die worden gegeven in de handreiking *Grip op regionale samenwerking* van de Vereniging van Griffiers. Daarnaast is een werksessie gehouden met de gemeenschappelijke Raadswerkgroep Gemeenschappelijke regelingen.

Les 1: Werk alleen samen als dat noodzakelijk is voor betere oplossingen (effectiever, efficiënter, meer gedragen) voor de burgers.

Ten aanzien van het WPDA worden als redenen voor samenwerking genoemd de gemeentegrens overstijgende problematiek, de gezamenlijke kracht richting derden en een besparing op de kosten. Het is aan de raad te beoordelen of deze redenen als voldoende worden ervaren om tot samenwerking over te gaan en de uitvoering van de Participatiewet daarmee enigszins op afstand te zetten.

Les 2: Vul de rol van de raad in op een manier die past bij het soort samenwerking

Het lijkt er op dat de raad op voorhand met name gericht heeft op het gemeentelijke en intergemeentelijke belang van de samenwerking en de ervaringen daarmee in het verleden. Door de eigen raadsstandpunten te analyseren en af te zetten tegen de raadsstandpunten van de deelnemende gemeenten – alsook de standpunten van de deelnemende colleges en stakeholders – kan meer zicht worden verkregen op de rol die de raad heeft in de uitvoeringssamenwerking en op welke wijze de raad kan handelen.

Les 3: Maak met het college op voorhand concrete afspraken over hoe het proces gaat lopen. Verwerk daarin afspraken over indicatoren voor beoordeling, over informatievoorziening en over momenten waarop de raad zijn invloed heeft.

Uit de beschikbare documenten blijkt dat de raad zich op voorhand in ruime mate heeft laten informeren ten aanzien van het proces. Daarmee is ook de mogelijkheid gecreëerd reële invloed uit te kunnen oefenen. Het is aan de raad om te beoordelen in hoeverre het resultaat beantwoordt aan wat de raad ten aanzien van de WPDA voor ogen staat.

Les 4: Houd de samenwerking goed. Wees daarom open over de inhoud én over de sentimenten die achter uw opvattingen schuil gaan.

Ter afstemming is door de deelnemende raden een gemeenschappelijke Raadswerkgroep Gemeenschappelijke regelingen opgericht. Uit de werksessie volgt dat deze gemeenschappelijke Raadswerkgroep na oprichting zich heeft bezig gehouden met de wijze waarop zij als werkgroep de samenwerking vorm gaan geven. Het dossier WPDA is nog niet aan de orde geweest. Ook is niet gesproken over de sentimenten die er leven binnen de samenwerkende raden. Wel ziet de gemeenschappelijke Raadswerkgroep dat zij een signalerende rol richting de eigen achterban kan hebben, omdat zij als werkgroep een procedurele/signalerende rol hebben en buiten de politieke discussie willen blijven. Deze signalerende rol kan bijdragen aan een goede verstandhouding binnen de samenwerking.

Les 5: Wees zeer alert op de bevoegdheden die overgaan én op de invloed die het gemeentebestuur houdt binnen de samenwerking.

Ten aanzien van de bevoegdheden die overgaan en de invloed die de raad heeft binnen de samenwerking, kan aan de hand van de stukken voldoende inzicht worden verkregen ten aanzien van de vragen/aandachtspunten die van belang zijn. De raad dient zichzelf nog de vraag te stellen in hoeverre de

beschikbare informatie overeenkomt met het beeld van, en de wens leeft ten aanzien van dit type uitvoeringssamenwerking.

Les 6: Zoek uw collega's in andere raden op. Verlengd lokaal bestuur vergt verlengde democratische controle.

De opgerichte gemeenschappelijke Raadswerkgroep is voornemens de stroomlijning van het proces binnen de drie deelnemende gemeenten ten aanzien van de WPDA te verzorgen. Het lijkt er aan de hand van de beschikbare stukken op dat de gezamenlijkheid wel is gezocht en gevonden maar dat de oriënterende fase tot aan de totstandkoming hierbij niet (volledig) benut is. Het is verder aan de raad om te beoordelen of, en zo ja in hoeverre, het (nog) noodzakelijk is om coalities te vormen om (meer) invloed te hebben of te houden. Een les voor toekomstige samenwerking kan zijn om de contacten in de gemeenschappelijke Raadswerkgroep vroegtijdig te leggen om zo te polsen welke gevoelens er in de verschillende raden leven.

Les 7: Zorg voor expertise binnen de raad over wat de samenwerking is en over hoe de samenwerking werkt. Laat u daarbij ondersteunen door de griffier.

Al met al heeft de raad ten aanzien van de WPDA een goede start gemaakt. Het is nu aan de raad om verdere invulling te geven aan de borging van kennis van samenwerkingsverbanden en de toepassing van die kennis vorm te geven richting de WPDA en andere (toekomstige) samenwerkingsverbanden.

Les 8: Laat uw samenwerkingsverbanden regelmatig evalueren en bekijk of continuering noodzakelijk is.

Ten aanzien van de evaluatie van het WPDA zou er voldoende inzicht moeten zijn aan de hand van de beschikbare documenten. De raad kan zelf beoordelen in hoeverre dit overeenkomt met wat de raad als wenselijke evaluatie voor ogen staat en in hoeverre nog bijsturing hierop noodzakelijk is.

Bijlage 2: Overzicht documentatie

Assen

Datum	Naam	Status
28 augustus 2014 + 25 sept 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel Kadernota P-wet - Kadernota P-wet - Inspiraaknota kadernota P-wet - Besluitenlijsten raadsvergadering 	Opiniërend besproken 28 aug 2014 Besluit genomen op 25 sept 2014.
25 sept 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Motie monitoring sociaal domein (behandeld bij kadernota P-wet) 	Unaniem aangenomen
4 dec 2014 + 18 dec 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse verordeningen P-wet + raadsvoorstel - Reactie RCPA (cliëntenraad) - Reactie Participatieraad 	Besluit genomen op 18 dec 2014
22 april 2015	Informatieavond raad (presentatie niet beschikbaar)	
30 april 2015 en 21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Reïntegratieverordening P-wet-raadsvoorstel - Reïntegratieverordening 	30 april opiniërend besproken. Besluit genomen op 21 mei 2015
21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel – Monitor Sociaal Domein - Monitor - Brief B&W 	Besluit in raad 21 mei 2015
21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Voorjaarsnota 2015 (zie tekst hieronder) 	Besluit in raad 21 mei 2015
3 juli 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W met concept-bedrijfsplan WPDA 	
29 okt 2015	<ul style="list-style-type: none"> - 2^e Voortgangsrapportage Sociaal Domein - Brief B&W 	Opiniërend besproken in raad 29 okt 2015
2 en 5 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Begroting 2016 (zie tekst hieronder) 	Besluit genomen
25 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W s.v.z. WPDA 	
21 maart 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie gezamenlijke raden - Concept GR-tekst - Uitnodiging aan raadsleden - Concept prestatieovereenkomst 	Informerende bijeenkomst. Geen status
7 april 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Advies presidium + Raadswerkgroep GR'en over grip op sturing GR-en 	Is achtergrondinformatie. Betreft advies over werkwijze raad. Het advies vd werkgroep is overgenomen door presidium. Voorgestelde werkwijze wordt gehanteerd.
3 mei 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbiedingsbrief Bedrijfsplan WPDA, inclusief bedrijfsplan en bijlagenboek - Concept gemeenschappelijke regeling (versie 26 april 2016) 	

Aa en Hunze

Datum	Naam	Status
28 augustus 2014 + 25 sept 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel Kadernota P-wet - Kadernota P-wet - Inspraaknota kadernota P-wet - Besluitenlijsten raadsvergadering 	Opiniërend besproken 28 aug 2014 Besluit genomen op 25 sept 2014.
4 dec 2014 + 18 dec 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse verordeningen P-wet + raadsvoorstel - Reactie RCPA (cliëntenraad) - Reactie Participatieraad 	Besluit genomen op 18 dec 2014
2015	raadspresentaties in informerende commissies (presentaties niet beschikbaar)	
30 april 2015 en 21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Reïntegratieverordening P-wet-raadsvoorstel - Reïntegratieverordening 	30 april opiniërend besproken. Besluit genomen op 21 mei 2015
3 juli 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W met concept-bedrijfsplan WPDA 	
2 en 5 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Begroting 2016 (zie tekst hieronder) 	Besluit genomen
25 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W s.v.z. WPDA 	
21 maart 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie gezamenlijke raden - Concept GR-tekst - Uitnodiging aan raadsleden - Concept prestatieovereenkomst 	Informerende bijeenkomst. Geen status
Voorjaar 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel – Monitor Sociaal Domein - Monitor - Brief B&W 	
3 mei 2016	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbiedingsbrief Bedrijfsplan WPDA, inclusief bedrijfsplan en bijlagenboek - Concept gemeenschappelijke regeling (versie 26 april 2016) 	
	In Aa en Hunze zijn daarnaast diverse brieven aan de raad gezonden m.b.t. stand van zaken ontwikkeling WPDA en samenhang Alescon.	

Tynaarlo

Datum	Naam	Status
28 augustus 2014 + 25 sept 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel Kadernota P-wet - Kadernota P-wet - Inspraaknota kadernota P-wet - Besluitenlijsten raadsvergadering 	<p>Opiniërend besproken 28 aug 2014</p> <p>Besluit genomen op 7 oktober 2014. De door GroenLinks ingediende motie om de medewerkers van Awerc te blijven ondersteunen, wordt aangehouden. De wethouder zal voor de volgende vergadering komen met een doorrekening van de financiële consequenties van het voorstel.</p>
11-11-2014	<ul style="list-style-type: none"> - Brief van het college aan de gemeenteraad met de beantwoording van de motie - 2de motie GroenLinks Awerc 	<p>Op voorstel van de indieners wordt de aangehouden motie van 7 oktober 2014 ingetrokken en wordt een nieuwe motie ingediend en in stemming gebracht met als strekking om de begeleidingskosten voor de AwerC mensen aan te vullen tot 100% WML zodra de beëindigingsvergoeding voor dit doel opgebruikt is. Deze motie wordt verworpen.</p>
4 dec 2014 + 18 dec 2014	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse verordeningen P-wet + raadsvoorstel - Reactie RCPA (cliëntenraad) - Reactie Participatieraad <p>Reactie college op advies cliëntenraad WWB-WSW en WMO raad</p> <ul style="list-style-type: none"> - - brieven aan D66 schriftelijke vragen 	<p>Besluit genomen op 9 december 2014</p> <p>Het voorstel wordt aangenomen. Het college zal de door D66 gestelde vragen schriftelijk beantwoorden.</p>
13-01-2015	<ul style="list-style-type: none"> - Businesscase ISD/Alescon en validatie hiervan 	Aangehouden
10-02-2015	<ul style="list-style-type: none"> - - Businesscase ISD/Alescon en validatie hiervan 	<p>Op het voorstel wordt door de fractie van GroenLinks een motie ingediend met als strekking het college op te dragen de samenwerking van de ISD en Alescon minimaal uit te stellen tot 1 januari 2017 zodat er meer tijd is voor de voorbereiding van de fusie en tot die tijd de ISD en Alescon te laten samenwerken waar dat mogelijk is om efficiencyvoordelen te benutten.</p> <p>De motie wordt verworpen. Het college zegt de raad toe in</p>

Datum	Naam	Status
		juni het bedrijfsplan participatiewet aan de raad voor te leggen en de raad ook nader te informeren omtrent het fusieproces tussen Alescon en de ISD.
30 april 2015 en 21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Reïntegratieverordening P-wet-raadsvoorstel - Reïntegratieverordening 	30 april opiniërend besproken. Besluit genomen op 21 mei 2015 Het voorstel wordt aangenomen. Het college zegt de raad toe de vragen van de GroenLinks fractie schriftelijk te beantwoorden (onduidelijkheid over het aantal maanden dat gehanteerd wordt en het aantal garantiebanen dat gecreëerd wordt).
21 mei 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Voorjaarsnota 2015 (zie tekst hieronder) 	Besluit in raad 30 juni 2015
3 juli 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W met concept-bedrijfsplan WPDA 	
2 en 5 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Begroting 2016 (zie tekst hieronder) 	Besluit genomen op 11 november 2015
24-11-2015	Toestemming wijziging van de gemeenschappelijke regeling Alescon <ul style="list-style-type: none"> - - stukken = raadsvoorstel en -besluit 	Conform
25 nov 2015	<ul style="list-style-type: none"> - Brief B&W s.v.z. WPDA 	
31-05-2016	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsvoorstel Gemeenschappelijke regeling en Prestatieovereenkomst Werkplein Baanzicht Drentsche Aa 	31-05-2016

Bijlage 3: Overzicht vindplaatsen dossierstudie

	Vragen/aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt	Vindplaats
Les 1 Werk alleen samen als dat noodzakelijk is voor betere oplossingen	Zijn potentiële kosten publieke taken niet op te brengen door één afzonderlijke gemeente?	✓	Kadernota 4.1, pag. 12
	Is voor zeer gespecialiseerde taken te weinig kennis in huis?	✗	
	Overschrijden de effecten van het overheidshandelen de gemeentegrenzen?	✓	Kadernota hf 2.4 en hf 4
	Is het mogelijk om door samenwerking een betere en goedkopere taakuitvoering te realiseren?	✓	Kadernota hf 4.3, Raadsbesluit kadernota onder 2
	Wordt het door de samenwerking mogelijk om als sterkere actor op te treden? (bijv. richting landelijke politiek of private aanbieders van voorzieningen?)	✓	Kadernota hf 4
Les 2: Vul de rol van de raad in op een manier die past bij het soort samenwerking	Waarom wil de gemeente samenwerken en welke bevoegdheden moeten dan overgedragen worden? Waarom is er gekozen uitsluitend op uitvoering samen te werken en de kaderstelling en het beleid bij de gemeente te laten?	✓	Besproken in werksessie
	In welke mate is er eensgezindheid bij de (potentiële) stakeholders? Zijn de andere colleges en raden het ook eens met de gekozen uitgangspunten?	✗	
	In welke mate heeft de raad vertrouwen in het gekozen proces? Zijn de eerder gemaakte afspraken nagekomen? Geeft dat vertrouwen voor de betrokkenheid bij de latere samenwerking?	✓	Besproken in werksessie
	Welke coalitie is binnen de raad minimaal noodzakelijk en wie moeten worden overtuigd om de benodigde coalitie (verder) uit te bouwen?	✗	

	Vragen/aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt	Vindplaats
	Welke coalitie is buiten de raad (stakeholders en raden van andere partijen) minimaal noodzakelijk en wie moeten overtuigd worden om de benodigde coalitie (verder) uit te bouwen?	x	
Les 3: maak met het college op voorhand concrete afspraken over hoe het proces gaat lopen. Verwerk daarin afspraken over indicatoren voor beoordeling, over informatievoorziening en over momenten waarop de raad zijn invloed heeft.	Is de raad expliciet welke incidentele en structurele informatie hij verlangt en hoe hij deze gepresenteerd wil krijgen?	✓	Motie monitoring sociaal domein 23-12-2014
	Welke sentimenten leven er binnen de bevolking (doelgroep samenwerking)?	x	
	Heeft de raad er zicht op of één of meer stakeholders geen samenwerking willen?	x	
	Zijn er op voorhand afspraken gemaakt over de betrokkenheid van de raad?	✓	Motie monitoring sociaal domein, bijlage
	Zijn voorwaarden voor toe- en uittreding expliciet geregeld?	✓	-> zie hf VIII van de concept GR WPDA
	Is sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling binnen de samenwerking?	✓	Zie Conceptbedrijfsplan WPDA hf 8.2
	Is het mogelijk op een later moment op de samenwerking terug te komen?	✓	Concept GR WPDA art. 16
	Is de mogelijkheid van samenwerking voldoende afgezet tegen andere uitvoeringsmogelijkheden (zelf doen, uitbesteden) of tegen andere samenwerkingsvormen?	x	
	Is er reële planvorming over de inhoud van de samenwerking en hoe dit wordt geïmplementeerd? Is er een duidelijke businesscase?	✓	Zie concept bedrijfsplan WPDA hf 8.3 Zie ook concept bedrijfsplan WPDA hf 12.1
	Zijn er afspraken met het college over hoeveel tijd en ruimte de raad krijgt om op verschillende momenten invloed uit te	✓	Zie brief B&W svz uitvoer.org. Pwet d.d. 25 november

	Vragen/aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt	Vindplaats
	oefenen? Zijn deze momenten formeel vastgelegd door het college en worden deze gecommuniceerd?		2015 Zie concept GR WPDA hf IV, V, VI
Les 4: Houd de samenwerking goed. Wees daarom open over de inhoud én over de sentimenten die achter uw opvattingen schuil gaan	Heeft de raad zo expliciet mogelijk een visie neergelegd waarom de samenwerking nodig is en over de voorwaarden waarbinnen deze tot stand mag komen?	✗	
	Is inzichtelijk welke sentimenten er spelen binnen de lokale politiek of de politieke sentimenten in de andere raden over de samenwerking?	✗	
Les 5: Wees zeer alert op de bevoegdheden die overgaan én op de invloed die het gemeentebestuur houdt binnen de samenwerking	Is al bekend welke (rechts)vorm de samenwerking gaat krijgen?	✓	Concept bedrijfsplan WDPa hf 8.1
	Op welke manier krijgt de raad zijn info? regulier, intentieverklaring, strategische verkenning, richtinggevend besluit, definitief besluit, implementatieplan, concepten voor juridische documenten?	✓	Zie Presentatie voor raden 21 maart 2016
Les 6: Zoek uw collega's in andere raden op. Verlengd lokaal bestuur vergt verlengde democratische controle.	Zijn er gezamenlijke bijeenkomsten waar samen gewerkt en samen geleerd kan worden door de raden van de verschillende deelnemende gemeente?	✓	Zie brief presidium Advies werkgroep GRen d.d. 7 april 2016
	Is er een gezamenlijke werkgroep betrokken geweest bij het proces van totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling?	✗	
	Zijn er (nieuwe) coalities gevormd om samen invloed uit te kunnen oefenen?	✗	
Les 7: Zorg voor expertise binnen de raad over wat de samenwerking is en over hoe de samenwerking werkt.	Heeft de raad inzichtelijk op welke wijze hij gaat sturen door inzet van de hem ter beschikking staande instrumenten?	✗ niet concreet voor de WPDA	Zie advies Wg GRen van maart 2016
Les 8: Laat uw	Heeft de raad ideeën over de wijze waarop het samenwerkingsproces geëvalueerd	✓	Zie hiervoor de concept

	Vragen/aandachtspunten	Inzichtelijk gemaakt	Vindplaats
samenwerkingsverbanden regelmatig evalueren en bekijk of continuering noodzakelijk is.	gaat worden?		prestatieovk d.d. 8-2-2016, deel 2 en deel 3
	Welke tijdsspanne wordt hiertoe aangehouden?	✓	Zie hiervoor de concept prestatieovk d.d. 8-2-2016, deel 3
	welke criteria zijn voor de beoordeling van cruciaal belang?	✓	Zie hiervoor de concept prestatieovk d.d. 8-2-2016, deel 2